

Botín, president a l'ombra

El fantasma dels poders fàctics ha ressuscitat en plena campanya electoral de la mà d'Emilio Botín. L'acostament entre el president del Banc de Santander i José María Aznar

aixeca tota mena de suspicàcies sobre qui manarà realment en cas de govern popular. EL TEMPS us ofereix un complet dossier per conèixer millor qui és i, sobretot, què vol Emilio Botin.

Botín cobeja les pensions

Un furgó blindat va voltant pel carrer. El conductor ja no se'n recorda, de les vegades que deu haver passat pel mateix lloc aquest matí. Quinze, disset...? Sap que fa una feina molt delicada. Calcula que a les saques que duu a la caixa deu haver-hi, pel cap baix, més de cinc-cents milions de pessetes. Ara, allò que l'impresiona no és pas la quantitat... Sona el telèfon mòbil. L'altre guarda de seguretat es posa l'auricular a l'orella. Penja. "Tot ha anat bé. Diu que no caldrà que tornem al banc".

És el 19 de juny de 1992. I durant les hores que el president del Banc de Santander, Emilio Botín, ha passat declarant davant el jutge de delictes monetaris, Miguel Moreiras, una furgoneta amb centenars de milions de pessetes ha anat voltant a prop de l'edifici de l'Audièn-

La clara presa de partit que el president del Santander ha adoptat pel PP té uns objectius crematístics més que evidents. Les privatitzacions seran el seu negoci.

cia Nacional de Madrid, preparada per si el jutge imposava una fiança.

Avui, més de tres anys i set mesos després, Moreiras encara continua instruint el cas de les cessions de crèdit del Banc de Santander. Operacions de diner negre que s'acosten als 400 mil milions. Però aquell dia Emilio Botín III no va voler que res fos deixat a la improvisació. En certa manera, no era un dia especial, sempre hi actua, així. Ho té tot previst.

El dia 25 d'abril de 1994 a la vesprada, gairebé dos anys després del tràmogol de declarar al jutjat, Botín és al seu despatx. La taula, immensa, plena de papers. Els seus més estrets col·laboradors i ell mateix havien discutit el valor real de les accions de Banesto. Però, l'última decisió, la farà ell. Demana que tothom surti de la sala. No vol que ningú sàpiga el preu de la seva oferta fins que el Banc d'Espanya no obri les pliques. Tot sol, agafa la plo-

ARXIU

Emilio Botin fa tot just uns dies va afirmar que els empresaris espanyols i estrangers tenen una gran confiança en José María Aznar, i que n'era la prova l'important flux d'inversions que, per primer cop, començava a arribar a l'estat espanyol. Hi ha qui encara recorda que el seu pare, Emilio Botin II, ja traspasat, va ser el primer banquer a donar suport explícit al PSOE i a abonar l'expropiació del holding Rumasa, de José María Ruiz Mateos.

ma i escriu: 762. Però, quan el governador del Banc d'Espanya obre el sobre i veu el document, es torna pàl·lid. No per la quantitat, tot i que per molts era desorbitada, sinó perquè la signatura de Botín no hi era. Se l'havia descuidada. Ningú no li havia pogut advertir, abans de cloure el sobre de l'oferta, que es deixava el punt més important. Tot i així, Rojo finalment la va donar per bona i va adjudicar el Banesto a Botín. No té gaires amics i no es fia ni de la seva ombra. Però aquesta no és pas l'única cosa d'Emilio Botín que sap tothom qui el coneix, fins a l'últim treballador del seu banc. També l'obsedeix la discreció. Qualsevol que es descordi la llengua ha de saber que, tard o d'hora, l'acabarà pagant cara. I més si la indiscreció acaba beneficiant la competència.

Previsor implacable, desconfiat fins a la medul·la, decidit a no ensenyar cap carta que es pugui utilitzar contra seu... Però, al mateix temps, disposat a arriscar-se per dues coses que en el fons són una de sola: augmentar el seu poder i fer créixer els beneficis del banc. Aquestes són precisament les línies de la personalitat de Botín, necessàries a l'hora d'entendre les seves relacions amb el PP, el partit que dirigeix José María Aznar.

Hi ha qui encara recorda que el seu pare, Emilio Botín II, ja traspasat, va ser el primer banquer a donar suport explícit al PSOE i a abonar l'expropiació del holding Rumasa, de José María Ruiz Mateos, al 1983. Posava en pràctica la màxima que diu que els banquers no tenen ideologia, ans estan sempre al costat de qui mana. Però el seu fill, el president actual, sembla que segueixi, en canvi, la direcció oposada a les regles sagrades de la prudència bancària. Fa tot just uns dies Botín afirmava que els empresaris espanyols i estrangers tenen una gran confiança en José María Aznar, i que n'era la prova l'important flux d'inversions que, per primer cop, començava a arribar a l'estat espanyol.

Per primera vegada des de la transició, un dels grans banquers del país, concretament el número u del ranking, s'inclinava en plena (pre-?)campanya electoral per un dels partits. La bomba era sobre la taula. González es va afanyar a dir que en prenia nota i el ministre d'Economia, Pere Solbes, anava més enllà i es demanava públicament què pensava obtenir Botín d'Aznar en canvi d'un suport tan explícit. Però no hi donava resposta. Una resposta que, per molts, resulta més que evident. Botín fa una aposta molt arriscada i, tot i que va contra la seva manera de ser, possiblement comet la indiscreció més grossa que es pugui permetre un banquer. Però el que sembla clar és que això no és fruit de la improvisació ni, menys encara, de l'amistat personal amb el líder del Partit Popular. El portaveu del PNB al Congrés, Inaki Anasagasti, fou ben explícit:

"Un banquer no dona mai res de franc, tot té el seu interès, i evidentment Emilio Botín no és la mare Teresa de Calcuta, sinó un professional de les finances que va a la seva".

Però aquesta no era pas la primera vegada que Emilio Botín donava suport públic a Aznar. Al 1993 ja va afirmar que la música del programa electoral del PP "li sonava bé". En la junta d'accionistes del 95 va collar una mica més la rosca i va dir que li semblava positiu que Aznar hagués creat una alternativa de govern. I a l'estiu ho va reblar assegurant que Aznar serà un gran president del govern. Amb tot, no deixa de ser, si més no, paradoxal que, mentrestant, el govern del PSOE no hagi parat de fer-li regals. Botín s'ha pogut quedar plats tan suculents com l'adjudicació del Banesto o la segona llicència de telefonia mòbil, que va anar a parar a Airtel, en què també participa el Santander. Botín tira poc la canya, però mai no deixa escapar el peix. Supercomptes, superhipoteques, Banesto, Airtel i ara... el PP, és clar.

Pensions a la xilena. Si hi ha cap pista de les línies d'atac que pensa seguir Botín, aquesta és, sens dubte, la que ens porta de les pensions. Tornem al 18 de febrer del 95. Junta d'accionistes. Fa un parell de setmanes que PSOE, PP, IU i CiU han signat el Pacte de Toledo, en què tots s'han posat d'acord sobre el futur de les pensions. Un futur que sectors interessats ja s'han encarregat de pintar més negre que no és. Tot i així, finalment hi ha hagut acord entre les principals forces polítiques per a qualificar d'inviable la substitució de l'actual sistema de la Seguretat Social, basat en el repartiment, en què els qui treballen paguen les pensions dels jubilats, per un de capitalització, en què cadascú es paga la seva. I Botín aprofita la trona de la junta per disparar un míssil a la línia de flotació de l'acord: urgeix la reforma de la Seguretat Social i demana que cadascú tingui llibertat d'elegir entre el sistema públic actual de pensions i un sistema de capitalització privat. Però no s'atura aquí i lloa especialment el sistema de pensions xilè. Botín ensuma el negoci. I s'encenen aleshores els llums d'alerta. Només tres dies després, el ministre de Treball, José Antonio Grinán, declara: "Espero que el PP sigui capaç de plantar cara a l'ofensiva que hom exercirà sobre nosaltres, però més encara sobre ells, des del sector financer, al qual no li agrada el model dissenyat per aquest acord". Fins avui, el Partit Popular no s'ha cansat de dir que, si arriba al poder, complirà rigorosament el Pacte de Toledo i que mantindrà el sistema públic de pensions. Però qualsevol que llegeixi el text del pacte podrà comprovar que és prou vague perquè cadascú l'interpreti com li convingui. De fet, tot i que el programa del PP segueix fil

Més que bones paraules

Al gener d'enguany, José M. Aznar va presentar les línies mestresses de la seva política econòmica a la City, el barri dels negocis de Londres. El PP es presentava als inversors internacionals, els qui controlen els tan temuts mercats monetaris i poden fer d'un dia per altre que la pesseta s'hagi de devaluar o que el Tresor hagi d'apujar els tipus d'interès del deute. A primera fila de l'auditori, hi seia Emilio Botín i, al seu costat, Ana Patricia, la filla, que és consellera i directora general del banc i que, segons tots els indicis, en serà la successora. I al faristol sobre el qual descansaven els folis dels discurs d'Aznar un logotip, el del Banc de Santander, l'organitzador de l'acte. Però tampoc no era la primera vegada que Botín presentava en societat Aznar. El 14 d'abril del 94 el líder del PP es va reunir en privat amb qui aleshores era el primer ministre francès, Édouard Balladur. L'encontre, un sopar, es va fer, curiosament, a casa d'un aristòcrata i ex-ministre d'Interior francès, la filla del qual és casada amb un dels fills de Botín. El banquer, evidentment, tampoc no va faltar a la taula. Però el mecenatge no s'acabava aquí. De moment ningú no ha desmentit Inaki Anasagasti, que va assegurar, fa uns dies, que el congrés tan espectacular que el PP féu a final de gener a Madrid va ser finançat íntegrament pel banquer cantàbric. 80 milions de res. Fins i tot el prudent Pere Solbes gosà tirar amb bala: "Jo el que dic és que hi ha un finançament del PP que no sé d'on surt (...), i no sé si el senyor Botín dóna suport al PP amb diners". "Si algú pressiona el PP per obtenir-ne contrapartides, el fet, com a ciutadà, no deixa de preocupar-me, si arriben al poder", deia Solbes. A. C.

Aznar haurà de retallar l'estat del benestar i tirar endavant una nova reforma laboral, segons els seus valedors de les finances i de l'empresa. El PP, però, en aquesta campanya electoral presenta una imatge de partit de centre i nega que vulgui aplicar durament cap programa liberal.

per randa els acords, dins les files socialistes corre la idea de l'existència d'una autèntica "agenda oculta" del PP. Un programa a l'ombra que pensa aplicar, però que no explica per no espantar l'electorat. Tot i les lògiques reserves a adoptar, hi ha indicis que la cosa podria ser certa. Com entendre, si no, que el president de la patronal CEOE, José María Cuevas, afirmés que Aznar haurà de retallar l'estat del benestar i tirar endavant una nova reforma laboral, que el líder popular ho desmentís l'endemà mateix, i que des d'aleshores Cuevas hagi desaparegut del mapa, hagi suspès tots els actes públics a què havia d'assistir i que s'estigui calladet? Espera que passi la campanya electoral.

Si ara toca al Partit Popular de presentar una imatge de partit de centre, ja tenim alguna pista del que farà amb les pensions, si guanya. El responsable econòmic popular, Cristóbal Montoro, fa uns mesos va dir que l'acord de Toledo estableix importants reformes del sistema públic; entre elles, la de "potenciar el sistema complementari privat" de pensions. Què vol dir això? Doncs, senzillament, que un millor tracte fiscal del fons de pensions animaria més gent a fer-se'n un. Els diners invertits en aquest fons ja superen, a l'estat espanyol, els 2,1 bilions de pessetes, amb una puja espectacular d'un 23% aquest últim any, que no és estranya al temor sobre el futur del sistema públic. Però, tot i així, la xifra encara és molt inferior als gairebé 7 bilions de França, als 17 d'Alemanya o als 116 de la Gran Bretanya. És a dir, que el negoci, aquí, encara és a fer. I d'aquí vénen tants d'interessos. Interessos de bancs i asseguradores que ja han penetrat fins i tot en el PP.

Fa tot just dues setmanes es filtraven a la

Juan Pizarro (dreta), amb el president de la Borsa de NY, William W. Donaldson. És un dels inspiradors del programa econòmic del PP.

premsa els primers resultats d'un altre estudi sobre les pensions. Un informe encarregat per dues institucions prou significatives, el Círculo de Empresarios i la Borsa de Madrid. La primera, la presideix Carlos Espinosa de los Monteros, i la segona, Manuel Pizarro, tots dos membres de l'ala més ultraliberal del Partit Popular, que figuren en moltes de les traveses de futurs ministres, si els populars arriben a formar govern. De Pizarro s'ha dit, fins i tot, que ha estat un dels inspiradors més destacats del programa econòmic del PP. Es tracta d'un estudi encarregat, ni més ni menys, a José Pinera, l'ex-ministre de Treball xilè de l'època de la dictadura de Pinochet, que va introduir el sistema de capitalització privat de les pensions en aquest país. Afirma que el sistema espanyol fa fallida i ofereix una proposta perquè el model xilè s'implanti a Espanya. Tot massa previsible i, segons el Ministeri de Treball, sense gens de rigor. El Círculo va haver de sortir al pas de la filtració de les primeres conclusions de l'informe, afirmant que no les reconeixia com a seves i que, en tot cas, els resultats definitius no estarien llestos, ves per on, fins després de les eleccions. Com en el cas de Cuevas, encara no toca...

Només un parell més de dades per a acabar

Matias Rodríguez Inciarte i Botín, en una junta d'accionistes. L'actual mà dreta del banquer, amb el càrrec de vice-president executiu, coneix molt bé el sistema de pensions xilè, que Botín vol aplicar a Espanya.

de tancar el cercle. Si Botín es va mostrar partidari, fa un any, del sistema xilè, no és pas per casualitat. Xile és, juntament amb Puerto Rico, una de les places fortes de Botín al continent americà. El Santander hi és el grup financer internacional més gros i, a més, hi té la societat Bansander AFP, administradora de fons de pensions del grup i Santander Administra-

Estada Formativa d'Educació Ambiental en el Pirineu Francès. C.P.I.E. Bigorre-Pyrenees (Residencial)

Programa

- Activitats de geologia
- Activitats de vegetació
- Les activitats humanes
- Pedagogia del medi ambient
- L'educació ambiental a França
- Recorreguts d'orientació i observació de la fauna
- Visites a museus i esquí de fons

Dies: del 30 de Març al
3 d'abril

Allotjament: Centre
Permanent
d'Initiation a
l'Environnement
Ecole Jules-Ferry

informeu-vos
(93) 410 16 02

Numància 149-151. 08029 Barcelona
Tel.(93)410.16.02. Fax.(93)439.45.15

FUNDACIÓ PERE TARRÉS

■ Escola del 'Esplai ■

Solicito que m'envieu més informació:

Cognoms:
Nom:

Adreça:

Població:
D.P.:

Tel. Fax:

Professió:

per fax

per correu

E.T.

Línia directa amb el PP

Les pensions són l'objectiu de Botín, però un PP governant també podria aplanar-li el camí per a ocupar un lloc en el negoci de les telecomunicacions.

El ministre d'Obres Públiques i Transports, Josep Borrell, llançava la campanya el mes de novembre. Omplia un avió de periodistes a Madrid i se'ls enduia a Ginebra, on llavors es desenvolupava la més gran de les fires mundials del sector: Telecom 95. Havia decidit de no estalviar-hi despeses. Borrell anunciava a Ginebra la creació imminent d'un segon operador de telecomunicacions a l'estat espanyol. Dit d'una manera que tothom pugui entendre: una altra empresa podria competir amb Telefónica en el negoci de les trucades telefòniques convencionals. Els telèfons connectats a un fil. La idea de Borrell era maquiavèlica: adjudicar per decret la llicència del segon operador a Retevisión, l'empresa pública que transporta els senyals de les televisions, i després privatitza-la. Però amb un detall: la liberalització de la telefonia no serà un fet a Europa fins a l'u de gener del 98 i Borrell volia deixar la concessió dada i beneïda abans de les eleccions. Que el PP ja s'ho trobés fet. Els populars, que ja havien plantat batalla

en la televisió per cable, perquè consideraven que afavoria descaradament Telefónica, van tornar a aixecar el crit al cel. Finalment, la falta de temps i de consens polític han fet que l'assumpte s'hagi aparcat. Però els populars han inclòs també en el seu programa la creació del segon operador telefònic. De fet, si el PP guanya les eleccions, serà gairebé l'única cosa que podrà decidir en el camp de les telecomunicacions. Borrell, a corre-cuita, ja ho ha deixat tot lligat i ben lligat: televisió per cable, satèl·lit i TV local.

Aquest, arribat el cas, podria ser un altre caramel per a Emilio Botín, perquè no oblidéssim que, avui com avui, les trucades convencionals són encara el negoci més sucós en el camp de les telecomunicacions. El Banc Santander tot just s'ha començat a introduir en aquest negoci de futur, de bracet amb British Telecom, un soci tecnològic i amb experiència. Tots dos participen en Airtel, la companyia de telefonia mòbil digital GSM que ha obert la competència directa amb Telefonica, i també en la primera empresa privada de transmissió de dades. A més, el Santander, per lliure, lidera Cableuropa, l'empresa de televisió per cable que vol estalonar Ca-

Borrell. Ho està deixant tot lligat.

blevisión, l'aliança de canal Plus i Telefónica, durament criticada des del PP. En primer lloc, perquè la consideren monopolística, però sobretot, perquè posa en mans de PRISA-El País i del seu president, Jesús de Polanco, una nova arma. A Cableuropa, en canvi, a més del Santander, hi ha Multitel, l'empresa que, a través de Cartera de Medios, gestiona la COPE. Com diuen, gat i conill tot és d'un pèl. A. C.

Carlos Espinosa, president del Círculo de Empresarios. Forma part de l'ala més ultraliberal del PP, i figura en la travessa de futurs ministres.

dora de Fondos Mutuos. Només en el negoci de les pensions, el Santander va guanyar, l'any passat, a Xile, 7 milions de dòlars, uns 900 milions de pessetes, segons consta en la memòria del banc de l'exercici 95. No és estrany que, Botín faci salivera quan veu aquests resultats i pensa que Xile només té 13 milions d'habitants, i amb una renda per càpita molt inferior a l'espanyola.

Però la connexió xilena no s'acaba aquí. L'actual mà dreta d'Emilio Botín al Banc Santander, amb el càrrec de vice-president executiu, es diu Matías Rodríguez Inciarte. Aquest home, per a qui no se'n recordi, va ser l'ombra de Leopoldo Calvo Sotelo a la Moncloa. De primer com a secretari d'estat adjunt al president i, més tard, com a ministre de la presidència. Doncs bé, Rodríguez Inciarte també coneix molt bé Xile. Va ser nomenat conseller comercial de l'ambaixada espanyola en aquest país l'any 1973. Que, per si algú tampoc no se'n recorda, va ser l'any del sagnant cop d'estat del general Augusto Pinochet. I podria ser José Pinera qui tanqués el cercle.

Antoni Cañís